

A HTMT HÍREI

Megjelent a Magyar Tudomány szeptemberi száma

Elérhető a Magyar Tudományos Akadémia folyóiratának legújabb, szeptemberi száma Konkoly-Gyuró Éva vendégszerkesztésében. Az aktuális szám tematikus összeállítása: A tájépítészet kibontakozása és sokrétű feladata. [...] A könyvszemle között Vajda Barnabás, az MTA köztestületének külső tagjának ismertetőjét olvashatjuk Kalmár Melinda: Korporatív, szovjet, hibrid. Egy formáció metamorfózisa című kötetéről. [...] A tanulmányok között Popják György – a koleszterin tudósa címmel, Hargittai Balázs a Loretto, PA, USA egyetemi tanára [...] ismerteti Popják György életútját és tudományos eredményeit a koleszterin biokémiában, és úttörő szerepét az anyagcsere izotópos nyomjelzéses kutatásában...” Forrás: Mersz.hu: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Felmérés: Úgy kötünk szerződést, hogy el sem olvassuk

Egy hazai felmérésben kimutatták, hogy a romániai lakosságnak 70 százaléka nem olvassa el figyelmesen egy szerződésnek minden kitételét aláírás előtt – sőt, a válaszadóknak 95 százaléka elismerte, hogy az idők során legalább egy szerződést úgy írt alá, hogy el sem olvasta. A felmérésben elsősorban a hitelszerződésekre tértek ki, de az emberek viszonyulása rendszerint hasonló, általában minden szerződéstípus esetén. [...] Kis Júlia kolozsvári ügyvéd, a Jogaink Egyesület elnöke és alapító tagja elmondta, úgy tapasztaltam, hogy sokan azért nem olvassák el figyelmesen a szerződéseket, mert megbíznak a szerződő partnerben, hogy az van “lepapírozva”, amiben megegyeztek előzőleg. Sokszor előfordul a munkám során is, hogy az ügyfelek elmesélik, miben egyeztek meg egy adott szerződés megkötésekor, és hogyan működött az adott kapcsolat. Viszont amikor végigolvasom az erről szóló szerződésüket, ott teljesen más helyzet mutatkozik. [...] Szerintem már az iskolában és egész fiatal korban többet kellene tanulni a szerződésekről...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Prémiumot kapnak majd a falusi iskolákban elhelyezkedő pedagógusok

Az országos bruttó átlagbér háromszorosának megfelelő prémiumot kaphatnak a falusi iskolákban meghirdetett állásokat elfoglaló pedagógusok – jelentette be csütörtöki sajtótájékoztatóján az oktatási miniszter, akit az Agerpres idéz. Sorin Cîmpeanu az új tanügyi törvények tervezetének közvitájára beérkező javaslatok közül ismertetett néhányat, amelyeket belefoglalni készül a jogszabályokba a minisztérium. [...] Cîmpeanu tájékoztatása szerint az új tanügyi törvények tervezetének közvitájára több mint 9000 javaslat érkezett a csütörtöki határidőig. Ezek közül mintegy 1500-at készül belefoglalni a minisztérium a jogszabályokba...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

A sokszínűség kezelése válsághelyzetben című kerekasztal-beszélgetés

Nőtt az idegengyűlölet, a békeidőben hozott törvényeket nem tartották be Romániában – jelentette ki Laczikó Enikő, az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalának államtitkára a segesvári Pro Etnika interkulturális fesztiválon, Vincze Lóránd EP-képviselő, a FUEN elnöke pedig azt emelte ki, hogy fegyveres konfliktus esetén a kisebbségek a legsebezhetőbbek. [...] A Divers Egyesület elnöke, Koreck Mária arról beszélt a rendezvényen, hogy a politikumnak nem a népszámlálási adatokat kell elsősorban figyelembe vennie a kisebbségek helyzetének kezelésekor. A kisebbségek kérdésében a számok nem segítenek, különösen akkor nem, ha ezek a közösségek számszerűen egyértelműen kisebbségek, és a többség dönt róluk. [...] Lucian Nastasă-Kovács történész, a kolozsvári BBTE oktatója, az MTA köztestületének külső tagja a háborúknak a nemzeti kisebbségekre gyakorolt hatásáról értekezett. [...] A Bessarabia Egyesület elnöke, Anatol Popescu a konfliktus utáni Ukrajna nyelvpolitikájáról és az etnikai identitás megerősítéséről beszélt, áttekintve Ukrajna és Moldova történelmi hátterét...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Megszavazta a marosvásárhelyi önkormányzat a katolikus gimnázium újbóli létrehozását

A marosvásárhelyi önkormányzati testület csütörtök délutáni ülésén megszavazta az iskolahálózat struktúrájának módosítását, és ezen belül a II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Gimnázium ismételt létrehozását. Az iskola a szeptember 5-én kezdődő tanévben önálló státusz nélkül, a Bolyai Farkas Gimnázium alegységéként folytatja tevékenységét, miután a létrehozását elrendelő 2018-as miniszteri rendeletet a román legfelsőbb bíróság májusban érvénytelenítette. [...] A 23 tagú önkormányzati testületben 15-en támogatták a határozat elfogadását...” Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

Beszámoló: Hargita megye első roma szabadegyetemén jártunk

Hargita megyei romákról lévén szó, könnyen gondolhatnánk, hogy ismét a Somlyó 33-as tüzeset nyomán hajléktalanná vált családokról szolt az első Székelyföldi Roma Szabadegyetem. S noha rendszerint szóba is jöttek, a többnapos szelterszfürdői eseményen a megye összes roma közösségének helyzetét elemezték a szakértők. [...] Kiss Tamás szociológus, Hargita megye épp készüléfében lévő romastratégiájának szakmai vezetője szerint a megye roma közösségei legalább négy jellegzetességgel rendelkeznek, amelyeket a stratégiájának mindenképp figyelembe kell vennie. [...] Másrészt a magyar anyanyelvű romák bizonyos értelemben láthatatlanok Székelyföldön: a romák kulturális (pl. irodalom), történelmi reprezentációja sem észlelhető a régióban, de még olyan hivatalos fórumokon is, mint a népszámlálás, láthatatlanok maradnak. [...] A kutatók többváltozós elemzés során bebizonyították, hogy a polgármester-választás során kialakult verseny szorossága összefüggést mutat a leadott/elutasított segélyek számával. [...] Ahol nagy különbségekkel nyertek a polgármesterek, vagy akár nem volt ellenfelük, ott úgy tűnik, hogy nagyobb mértékben csökkent a segélyezés mértéke...” Forrás: Transtalex.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Erdélyiségről, újságírásról, „paprikadiplomáciáról”

13. Kolozsvári Magyar Napokon az ifjúsági udvarban, az erdélyi MCC által szervezett pódiumbeszélgetésen Boris Kálnoky újságíró, író, a budapesti székhelyű tehetséggondozó intézmény, a Mathias Corvinus Collegium (MCC) médiaiskolájának vezetőjét ismerhették meg az érdeklődők. A beszélgetésen, amelyet Elszármazott magyarok, a sors által kijelölt magyar diplomácia címmel hirdettek meg, a Kálnoky család újabb kori történetét alakító markáns események, az egyes családtagok életét meghatározó döntések mellett szó esett a külföldi diaszpórákban élő magyarokról, az úgynevezett „paprikadiplomáciáról” is. [...] Az előadást követően lehetőség nyílt elbeszélgetni az újságíróval; ezt kérdés-válasz formájában adjuk vissza, az egyéni jelleg megőrzéséért...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Magyar és román történészek részvételével tartanak konferenciát Márton Áron püspök szülőfalujában

Nemcsak Márton Áron püspök szellemiségének megismerését, hanem közelmúltunk és jelenünk társadalmi folyamatainak jobb megértését is célozza az a konferencia, amelyet a hét végén tartanak a püspök szülőfalujában, Csíkszentdomokoson – mondta el a Krónikának a szervező Márton Áron Múzeum igazgatója, Lázár Csilla. [...] Előad Marton József nagyprépost, az MTA köztestületének külső tagja, aki az Érseki Levéltárban, a Bathyaneumban, illetve más intézményekben évtizedek óta fáradságtalanul végzett kutatómunkája során a teljes Márton Áron-hagyatékot feltárta, és ezek legnagyobb részét közzé is tette. [...] A bevezető, Márton Áron püspök viszonyulása a papjaihoz című előadáson kívül Marton József két eltérő műfajú, az előző években megjelent könyvét is bemutatják: a Márton Áron életének kronológiája I–III. nehezen mérhető mennyiségű munkával összegyűjtött, rendszerezett kiadvány, a püspök életének történéseit gyakorlatilag napokra lebontva közli. Ugyancsak a konferencia keretében ismertetik a szintén Marton József által írt A püspök című kötetet...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Beszélgetés: Fülöp János, a sislóci egyházközség áldozópapja

A sislóci görögkatolikus templomot 1872. szeptember 15-én szentelte fel Labancz Sándor, az Ungvári Görögkatolikus Székesegyház örkanonoka. Az azóta eltelt másfél évszázad során számos megpróbáltatás érte a helyi gyülekezetet, az egyházüldözés és a kommunista rezsim hosszú évekre rányomta bélyegét az istenháza működésére. [...] Gözerővel folynak a munkálatok a sislóci görögkatolikus templom udvarán, az évforduló közeledtével ugyanis egyre sürgetőbbé válik a befejezés. Régi fénykép alapján kezdtük meg a felújítást. Ezen látható volt, hogy másféle kupola díszítette a templomot, így arra gondoltunk, hogy e jubileum alkalmából visszaállítjuk azt eredeti formájába. A feltárt, 1888-ban Spisák János által festett, Jézus Krisztus feltámadását ábrázoló mennyezetfestményt további alkotások felfedezése követte, majd kiderült, hogy a templom egészét freskók díszítik...” Forrás: Kiszo.net: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Konferencia az óvodák fejlesztéséről Érsekújvárban

Először szervezett konferenciát a magyar óvodavezetők számára a komáromi Comenius Pedagógiai Intézet. Fodor Attila, az intézet vezetője elmondta, több éve próbálkoztak az alapiskolák és a középiskolák vezetőinek tartott szakmai tanácskozás mintájára összehozni az óvodák vezetőit. „Az igazgatók kulcsemberek az intézmények élén, nekünk kis óvodáink vannak, lehet, hogy egy-egy óvodavezető életében nem volt szakmai konferencián. Sokan jobbára elszigetelve dolgoznak egy-egy kistelepülésen. [...] Kalmár Mónika, az intézet munkatársa rámutatott, hogy amíg az évente Galántán megtartott óvodapedagógiai konferencián a módszertani kérdésekkel, élménypedagógiával, pszichológiával és a pedagógus személyiségi fejlődésével foglalkoznak, addig ma Érsekújvárban kimondottan az intézmények vezetésével és fejlesztésével kapcsolatos kérdésekre helyezték a hangsúlyt. [...] Viera

Hajdúková, az oktatási minisztérium főtanácsosa gyakorlati tanácsokkal látta el az óvodavezetőket az aktuális újdonságokkal kapcsolatban...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Videó: V4-es részvétellel zajlik a Gótikus út nemzetközi konferencia Rozsnyón

A visegrádi országok történéseinek, művészettörténéseinek, építészeinek és régészeinek részvételével zajlik a Gótikus út nemzetközi konferencia Rozsnyón. A háromnapos szakmai találkozón a középkori szakrális építészet sajátosságairól és a legfrissebb kutatások eredményeiről számolnak be az előadók. [...] Paszternák István régész egy középkori mágikus szokás kárpát-medencei vonatkozásait kutatja. Azt mondja, erre csak néhány évtizede figyelt fel a magyar szakma...” Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Gajdács Mónika, gimnáziumi igazgató

A közel 110 éves múltra visszatekintő ipolysági Szondy György Gimnázium igazgatói posztját augusztus elsejétől Gajdács Mónika tölti be. Az új vezető számára nem ismeretlen az oktatási intézmény, hiszen egykor a diákja volt, közel húsz éve itt oktat, s kétévnyi oktatási minisztériumban végzett tevékenység után tér vissza egykori alma materébe. [...] A kinevezés öt évre szól, igazgatói koncepcióm két alapvető célra épül. Egyik a minőségi nemzetiségi oktatás biztosítása az intézményben. A másik célom a pezsgő diákélet megteremtése, ez nagyban függ az előttünk álló időszak esetleges járványügyi helyzetétől. [...] A modern kor kihívásaira reagálva újraindítanánk az iskolaújságot online formában. Erőteljesebben jelenünk meg a közösségi médiafelületeken. [...] Nagyrészt a Nagykürtösi járásból érkeznek a diákjaink. A helyi alapiskola mellett a Lévai járás egyéb alapiskoláiból is többen választanak minket. Úgy néz ki, hogy a diáklétszám megmarad az évfolyamonkénti húsz főnél...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Kiállítás nyílt Komáromban Uta Heinecke műveiből

A komáromi Limes Galériában magával ragadó kiállítás nyílt Uta Heinecke műveiből. A festőművész 1973-ban született az akkori Kelet-Németországban, de 1984-ben szüleivel Magyarországra költözött, ahol négy évet élt, s ennek köszönhetően magyarul is nagyon jól beszél. Jelenleg professzionális festőként Bécsben és a magyarországi Pázmándfalun él. Legújabb tárlata a Szerelem első harapásra címet kapta, mely a Pro Arte Danubii és a Duna Mente Művészetéért Polgári Társulás szervezésében jött létre. A rendezvényt az est házigazdája, Farkas Veronika művészettörténész nyitott meg...” Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: 99 éve tartották az első önkormányzati választásokat Szlovákiában

Szlovákiában ősszel összevont megyei és önkormányzati választásokat tartanak. Az ehhez hasonló, legelső voksolásra 99 éve, 1923. szeptember 16-án került sor az akkori “Szlovenszkóban”. Megnéztük, hogyan zajlott az első községi választás Komáromban, Csehszlovákia legnagyobb magyarlakta városában, a csehszlovákiai magyarság szellemi központjában. Cikkünkben többek között kiderül, hogy miben különböztek a dualizmus kori és a csehszlovák választások; akkoriban éppen miért utálták és mivel vádolták egymást a szlovákiai magyar politikusok... [...] Az első csehszlovák köztársaság forradalmi újítása volt az általános választójog és a titkos szavazás bevezetése, ráadásul a nők számára is. Ez európai viszonylatban is rendkívül haladó intézkedésnek számított akkoriban. Kevésbé ismert, hogy Csehszlovákiában a választásokon való részvétel kötelező volt, távol maradni csak kivételes esetekben lehetett. Az indokolatlanul távolmaradókat pénzbüntetéssel vagy egyhavi elzárással sújthatták...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#)

Hamarosan 29 szlovák kötet jelenik meg magyarul

A szeptember 29. és október 2. között tervezett 27. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál a nemzetközi könyves világ jegyzett eseménye, a térség meghatározó szakmai és kulturális fóruma. Minden évben fókuszba kerül egy jelentős író munkássága, és egy vendégország irodalmára helyezik a hangsúlyt. Ez az író idén az irodalmi Nobel-díjas belarusz Svetlana Alekszijejics lesz, a kiemelt ország pedig 2016 után ismét Szlovákia. [...] A köteteket jeles magyar irodalmárok mutatják be, köztük Závada Pál és Németh Gábor. A szépirodalom mellett Tomáš Forró és Roman Holec riport- és tudományos kötete, valamint Jozef Tancer többnyelvű Pozsonyról szóló könyve is szerepel a kínálatban...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Megállapodott a határátlépésről Szerbia és Koszovó

Megvan a megegyezés. A koszovói szerbek és minden más állampolgár ezentúl szabadon utazhat Szerbia és Koszovó között személyazonosító okmányával - írta Josep Borrell, az Európai Bizottság kül- és biztonságpolitikai főképviseleje, hozzátéve, hogy a

felek között közvetítő Európai Unió garanciákat kapott Albin Kurti koszovói miniszterelnöktől ennek a megállapodásnak a betartására. A két országnak még megállapodásra kell jutni a rendszámtáblákhoz kapcsolódó nemrég újra fellángolt vitában...”

Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

A gazdaság jövője – A jövő gazdasága címmel szerveztek tábort Magyarkanizsán

A gazdaság jövője – A jövő gazdasága címmel szerveztek háromnapos tábort fiataloknak Magyarkanizsán. Az eseményt a Vajdasági Magyar Közgazdász Társaság szervezte azzal a céllal, hogy színvonalas szakmai előadásokkal gyarapítsa a közgazdaság iránt érdeklődő fiatalok ismereteit. A 72 jelentkező között akadtak középiskolások, egyetemisták és pályakezdők egyaránt...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Javában zajlik a VII. Szenteleky–Leskovac Műfordítótábor Kishegyesen

A kishegyesi Kátai Tanyán és a Dombos Wine Clubban zajlik a tegnap megnyílt és augusztus 29-éig tartó immáron hetedik vajdasági műfordító tábor. [...] A tábor idén újdonsággal is szolgál. Tavaly a résztvevők ugyanis jelezték, hogy több gyakorlati munkát szeretnének, több műhelymunkát, ahol fordíthatnak. [...] Hét műhelyvezető van, [...] ismertette Orovec Krisztina, főszervező, aki a munkamódszerrel kapcsolatban elmondta, hogy mindannyian kijelöltek néhány ajánlott szöveget, amiken már dolgozhattak a résztvevők a tábor előtt is, de itt a helyszínen is fordítanak, dolgoznak rajta...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Videó: Ilyen volt az Interetno nyitónapja

Szerdán tíz táncegyüttes vonult fel Etnopolis utcáin és mutatkozott be a szabadkai Városháza melletti nagyszínpadon az Interetno Fesztivál nyitónapján. Idén a környező országokból érkeztek vendégek. Az ökumenikus szertartás után az együttesek országaiuk népviseletben érkeztek a nyitóceremóniára...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

DIASZPÓRA

Beszélgetés: Péter Vajkóczy, ideg- és agysebész

Péter Vajkóczy, ideg- és agysebész, a Berlin Charité legfiatalabb professzora, az Idegsebészeti Klinika igazgatója. Olyan eseteket operál, amelyekhez más agysebész nem mer hozzányúl. Alig 40 évesen már a világ egyik legjobb idegsebésze volt, jelenleg is a világ minden tájáról érkeznek hozzá páciensek. [...] és miért éppen idegsebész? Van egy bizonyos családi háttér, édesapám mellkassebész volt Budapesten, így az orvostudomány nagyon közel állt hozzám, és érdekelt is. [...] Ön idén bestseller író lett. Az „Agymunka” című könyve 2022. április 1-jén jelent meg a Droemer Knaur Verlag gondozásában. [...] Szóval az volt az elsődleges célom, hogy készítsék egy könyvet, amely a laikusokkal megérteti az agy szerkezetét, működését. Fontos volt számomra, hogy sok érték és filozófia szerepeljen a könyvben. Hogyan döntünk a műtét mellett?...” Forrás: Becsinaaplo.eu: [teljes cikk >](#)

Beszámoló: ITT- OTT Találkozó 2022

Több mint ötven éve vonzza az érdeklődőket a Magyar Baráti Közösség ITT-OTT nevet viselő nyári szabadegyeteme. Ohio déli határán, a Reménység-tó partján jól érezheti magát a család minden tagja: a kulturális programokat és ismeretterjesztő előadásokat igazi nyári hangulatú piknikkel kísérik. Kovalszki Péter, az MBK elnöke adott interjút az idei találkozóról, amely már zsinórban harmadik éve, nem kis nehézségeket leküzdésével valósul meg. [...] Az első nap volt egy nyitó Istentisztelet, megemlékeztek a már eltávozott ITT-OTT tagokról. [...] Az előadók között köszönthette a közönség Deák Nóra könyvtárost, aki a Mikes Kelemen Program keretein belül az MBK anyagainak összegyűjtésével, értékmentésével is foglalkozik. [...] Gulyás Ferenc néprajzkutató, citerakészítő komplex munkássága rendkívül elbűvölte a jelenlévőket. [...] Somogyi Balázs izgalmas előadása nagyon népszerűnek bizonyult, az 1950-70-es évek New York-jának kulturális, kulináris magyar életét foglalta össze...” Forrás: Bocskairadio.org: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Krasznai Csaba előadása Szent István napja alkalmából

Krasznai Csaba, a Kálvin Egyházkerület püspöke, Magyarország Ohio államában működő Tiszteletbeli Konzuli Hivatala nevében köszöntötte az Szent István napja alkalmából egybegyűjteket. [...] Mi volt az a belső mozgatórugó István számára abban, hogy ezek az Intelmek megszülessenek? Talán Istvánt tudatosan vagy tudattalanul a Szentírás örök érvényű szavai ösztönözték. Isten igéjében, a Példabeszédek könyve 1. részének 8-ik versében ezt találjuk: „Hallgass, fiam, atyád intelmére, s ne vedd semmibe anyád tanítását!...” Forrás: Bocskairadio.org: [teljes cikk >](#)

Összeállította: Bóna László